

Wandeling 20

Dualisme in Valkenswaard - Noord (3,0 of 8,3 km)

Dit gebied om Valkenswaard is bijzonder mooi, dat staat als een paal boven water. De te kiezen route is echter onzeker: is de route 'om de noord' wel of niet mogelijk, of toch een doortocht proberen te vinden door de visvijvers richting Leende naar het landgoed Valkenhorst?

Nog afgezien van de uitvoerbaarheid zijn beide tochten niet te combineren in een eenvoudige samenhang. Het knagen-de probleem blijft dus: als niet alles kan, wat dan wel? Dualisme is 'een innerlijk tegenstrijdige houding tegenover dezelfde verschijnselen'. Met deze geestesgesteldheid ga ik op pad. De zon schijnt en ik kies ervoor om de wandeling te beginnen bij de fietsenstalling op de hoek Merendreef/ Eindhovenseweg: vertrekken vanaf hier en aansluiten op de route vanaf de parkeerplaats is logischer dan omgekeerd.

Na 220 m op de Merendreef het pad linksaf nemen. Dit gaat langs het Grote Meer. Op de Burgemeester Kuyperslaan

Het Wandelpark. Anton Philips kocht in het begin van de twintigste eeuw veel land in de omgeving van Eindhoven. In de stad werd dit gebruikt als fabrieksterrein (begin Oirschotsedijk, thans Torenallee en Zwaanstraat, complexen S, R en T) of voor woningbouw (Philipsdorp, Drents Dorp, Tivoli). Buiten Eindhoven zijn onder andere landhuizen gebouwd voor de familie Philips (de Wielewaal, Gagelhof). Veel natuurterreinen kregen geen bestemming en kwamen uiteindelijk onder andere bij het Brabants Landschap terecht.

In het aangekochte gebied tussen Aalst en Valkenswaard werd de buitenplaats 'Gagelhof' gebouwd. Ook werd daar in 1928 de 'Eindhovensche Golf' gerealiseerd. Deze baan is uniek door zijn ligging en zijn uitvoering (twee baanlussen van ieder 9 holes).

Het Wandelpark ligt ten zuiden van de golfbaan en werd ook in 1928 aan de gemeente gedoneerd. In die zin is het een 'Valkenswaard analogon' van het Philips-de Jonghpark aan de Oirschotsedijk in Eindhoven. Op Google maps heet het zelfs al Philips de Jong (zonder h) park!



links en meteen weer rechts, de slagboom over. Dit pad loopt achter de tuinen van de huizen aan de Eindhovenseweg. Bij een vijfsprong tweede weg links; links aanhouden en de weg komt spoedig aan de achterkant van de parkeerplaats*. Dit is ook de officiële ingang van 'Het Wandelpark'.

* Als u hier de auto parkeerde sluit u op dit punt aan op de verder beschreven wandeling.

Vanaf de parkeerplaats links voor het informatiebord het pad tussen de twee vennen volgen; zelfs in december ruikt het naar de gagel die hier rijkelijk groeit. Doorlopen naar de stenen bank die hier als dank aan Anton Philips is neergezet. Vlakbij zijn ook de eerste sporen van wilde zwijnen te zien: omgewoelde grond en hoefafdrukken in de modder. Het hek rondom het terrein van de Eindhovense Golf vermeldt dan ook 'wild zwijn raster'.

De weg langs dit 'wildezwijnenraster' volgen. Zoals gewoonlijk meer naar rechts dan naar links kijken (zie wandeling 3 voor de oudtestamentische uitleg en diverse andere wandelingen voor praktijksituaties). Spoedig wordt deze attitude beloond met de observatie van een aantal Weymouthdennen; dit zijn kennelijk zaailingen van de grote exemplaren die vroeger (en mogelijk nog steeds) op de buitenplaatsen 'Treeswijk' en 'Gagelhof' stonden.

Het beslispunt

Het hek blijven volgen, rechts ligt nog

Wilde zwijnen zijn in Nederland alleen op de Veluwe en in het Nationaal Park Meinweg (bij Roermond) beschermd. In en bij deze gebieden is er dan ook een regeling voor schade die door zwijnen, bijvoorbeeld door wroeten in landbouwgronden en tuinen, wordt aangericht. Elders mogen ze vrij worden afgeschoten en dit schijnt ook te gebeuren. Ook in Noord-Brabant kan men tegenwoordig schadevergoeding aanvragen, omdat de wilde zwijnen hier onweersstaanbaar oprukken. Vanuit de Ardennen zijn ze via Belgisch Limburg in het Leenderbos terechtgekomen en inmiddels zijn ze ook de weg Leende Valkenswaard overgestoken. De 'Eindhovensche Golf' heeft zijn terrein daarom omheind met een stevig hek. De

Vertrekpunt: de ingang van 'Het Wandelpark' bij de hoek Merendreef/ Eindhovenseweg in Valkenswaard

Parkeren: de parkeerplaats achter café-restaurant 't Oude Wandelpark aan de weg Aalst-Valkenswaard is ongeveer 400 m ten noorden van het startpunt. De wandelroute komt vrijwel langs dit parkeerterrein; invoegen in de route (bij * in de tekst) is derhalve eenvoudig.

Openbaar vervoer: buslijn 317/318 vanuit Eindhoven; uitstappen in Valkenswaard-Noord bij de halte Eindhovenseweg. Van daar teruglopen naar het kruispunt en oversteken naar de Merendreef (GPS-spoor: PVGE 20 OV aanloop: 0,1 km).

Bij de hier beschreven wandeling is gekozen voor een route 'om de noord' – de Tongelreeproute (8,3 km GPS-spoor: PVGE 20b). Een route 'om de zuid' (Visvijvers en Valkenhorst, 8 km) wordt apart besproken in wandeling 21. Zowel de korte als de lange wandeling volgt dezelfde route tot het 'beslispunt'. Als u vanaf dat punt de verdere wandeling volgt zoals beschreven is de totale lengte 8,3 km. Vanaf het 'beslispunt' direct teruggaan naar het startpunt is de korte wandeling van 3,0 km (GPS-spoor: PVGE 20a).

het aardige Rietven, maar eenmaal aangeland op de semiverharde weg (de Burgemeester Kuyperslaan) moeten er onomkeerbare beslissingen worden genomen.

Wat betreft de korte wandeling (3,0 km) is de keuze nog eenvoudig, en zonder enig risico: ga over de Kuyperslaan in westerlijke richting (rechtsaf) terug naar de uitgangspunten.

Voor een langere wandeling (8,3 km) is de route 'om de noord' (Tongelreeproute) waarschijnlijk het meest verras-



onderhoudsman die ik bij mijn verkenning trof vertelde mij overigens dat de grootste schade aan het hek niet wordt aangericht door zwijnen die er doorheen proberen te breken maar door lieden die zich via de afrastering toegang verschaffen om 's nachts te gaan vissen in de op het golfterrein aanwezige karpervijver.

send. Maar er is dan wel aanzienlijke kans dat dit pad ergens is afgesloten.

Een wandeling 'om de zuid' kan altijd (de Visvijver/Valkenhorstroute), maar afhankelijk van verboden en hekken kan dat heel mooi, minder mooi of ergerniswekkend zijn.

Deze dualiteit is echter niet symmetrisch: als 'noord' mislukt, kan ik nog altijd naar 'zuid'; maar als 'zuid' lukt leer ik niets over 'noord'. Conclusie: ik ga eerst 'noord' proberen – en dit leidt tot de wandeling zoals hier beschreven.

De Tongelreeproute

Op het beslispunt linksaf over de semi-verharde weg, in oostelijke richting. Het Langven ligt achter het hek van de 'Golf' maar het daar aanwezige klaphek suggereert dat het 'Verboden Toegang' bordje minder absoluut is dan het lijkt in 2013. Terreinknechten die je vroeger onverbiddelijk wegstuurden bestaan mogelijk niet meer of zijn ver weg, bovendien is deze kleine ondeugd slechts 50 m lang. Kortom: voldoende rechtvaardiging voor een kleine excursie om het Langven te zien. In 2020 staat een kettingslot om het klaphek deze excursie in de weg: helaas!

De semiverharde weg maakt een bocht en gaat over in een oprit. Hier wordt gewaarschuwd voor 'zeer gevaarlijke honden'. Rechtdoor is er echter een (vooralsnog?) geloofwaardig pad. Toenevend optimisme, rechts de visvijvers, links het golfterrein. Het pad wordt langzamerhand steeds meer een spoor, maar



dat geeft niet, het is hier bijzonder mooi. Ik zie rechts een roestig hek, dat met enige improvisatie door een nat elzenbroekbos te omzeilen zou zijn. Deze toegang tot de visvijvers komt voor mij echter te laat; mijn nieuwsgierigheid gaat nu uit naar de Tongelreep die hier ook is.

Het hek van de 'Golf' is nu weg, het pad gaat door geaccidenteerd terrein en ja, daar kronkelt het beekje er tussendoor. Een gigantische boom ligt als een verslagen Trojaanse held over de Tongelreep: 'hij dreunde in zijn val' zegt Homerus dan.

Aan de overkant verschijnen de eerste weilanden van Achtereind. Aan mijn kant ontdek ik een reusachtige rododendron.



Hij heeft een groot aantal bloemknoppen: terugkomen in juni voor de bloei! Verderop zijn veel meer maar ook kleinere rodo's. In 2020 vormen zij een 'muur' met een doorgang voor het pad. Net even hiervoor links staat een boom met een kleurige slinger erin, die mijn nieuwsgierigheid wekt. Bij de boom staan 2 kruizen, liggen stenen en

De Weymouthden (*Pinus Strobus*, *Eastern white Pine*) komt uit het oosten van Noord-Amerika en is vanaf 1700 ook in Europa aangeplant. De boom is vernoemd naar ontdekkingsreiziger George Weymouth die rond 1600 langs de kusten van Noord-Amerika voer in de hoop een zeeweg naar Indië te vinden. Van zijn activiteiten aan land zijn alleen schermselvingen met indianen bekend – met plantkunde zal hij zich niet hebben bezighouden.

In tegenstelling tot andere dennensoorten heeft de Weymouthden een gladde (groenbruine) stam. De blauwig-groene naalden zijn 8-12 cm lang en staan in bosjes van 5. De kegels zijn langwerpige en relatief groot (20-30 cm lang). Het hout is vrij zacht en is ook geschikt voor meubelfabricage.

De boom neemt genoeg met schrale grond. Toch is hij vanwege gevoeligheid voor schimmelziekten in Europa nooit op grote schaal aangeplant. Als solitaire verschijning in parken en tuinen is het echter een van de elegantere naaldbomen.



onleesbare blaadjes in een plastic hoes. Ook een foto van een meisje. Het is een gedenkplaats. Dan door de 'muur' en later links aanhouden. Tenslotte kom ik via een droge sloot plotseling bij wandelknooppunt 83, een raakpunt met wandeling 9. De doorsteek is geslaagd; weliswaar met een retrograde benadering, maar toch! Waarom het vroeger vanuit Achtereind nooit gelukt is, is nu direct duidelijk: de plaats waar je de – daar droge – sloot moet oversteken ligt 50 m van de Tongelreep, dichtbij staat in de sloot water.

De verdere route gaat van wandelknooppunt 83 naar nr 80. Het saaie dennbos van weleer is nu gevarieerder, er is grotere soortenrijkdom en er zijn leuke doorkijkjes. Een vennetje is vrijgemaakt van opdringende begroeiing, ook een heideterrein ligt er in volle glorie bij. Tenslotte vind ik ook een aantal oude Weymouthdennen, de ouders van die in Het Wandelpark? 250 m voor de Eindhovenseweg links een smal pad op. Op de y-splitsing links en op de asfaltweg rechts naar de Eindhovenseweg. Daar is er geen ontkomen aan, linksaf over het fietspad met voorbijrazend verkeer voordat de parkeerplaats weer in zicht komt. Vandaar kan het startpunt 'binnendoor' worden bereikt door het begin van de routebeschrijving in omgekeerde richting te volgen.

Ik zoek mijn fiets op. Na deze lange dag is een pittige consumptie gerechtvaardigd, vind ik. Het wordt een 'Duvel', maar zijn mallemoer was deze dag wel verduiveld goed.

Ab Stevels / Cor Luijks